

**การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
Operations Of Internal Supervision In Schools
Under The Secondary Education Service Area Office Bangkok 1**

ปิยะพงษ์ ปัสสาวะโท¹

Received : April 27, 2023

Revised : May 3, 2023

Accepted : May 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2) หาแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1) การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลและรายงานผล รองลงมา คือ การปฏิบัติการนิเทศภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ

2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ดังนี้ 1) ควรมีการแลกเปลี่ยนระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์หาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการพัฒนา 2) ควรมีการประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน 3) ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อและเครื่องมือ 4) ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในการดำเนินการนิเทศภายใน 5) ควรมีการนำผลการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป

คำสำคัญ : การนิเทศภายใน

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

The purpose of the research was to know 1) Internal supervision in schools under the secondary education Bangkok Service Area Office 1 2) The development guidelines of internal supervision in schools under the secondary education Bangkok Service Area Office 1. The sample used in the research was 214 teachers in schools under the Secondary Education Service Area Office Bangkok 1. The research instrument was a 5-level evaluation scale questionnaire and a structured interview form by interviewing experts. The statistics used in the data analysis include frequency, percentage, average, standard deviation, and content analysis

The results of the research were as follows :

1) The overall operations of internal supervision in schools under the secondary education Bangkok Service Area Office 1 are at the highest level. When each aspect was considered, it was found that The aspects with the highest average was the assessment and report, the practice of supervision, and the aspects with the lowest average was the creating media and tools of supervision.

2) Guidelines for the development of Operations of Internal supervision in schools under the secondary education Bangkok Service Area Office 1 are as follows : 1) exchange brainstorming ideas to analyze the problem and need to develop 2) meeting plan of supervision to create mutual understanding 3) open the opportunity supervision recipient and supervisor have participate indesign media and equipment of supervision 4) listening to opinions of supervision recipient and supervisor Operations of Internal supervision 5) results of supervision have problems obstacles and suggestion to go supervision develop next time.

Keyword : Internal supervision

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 31 ระบุว่า ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผนและ มาตรฐานการศึกษาสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม มาตรา 32 ระบุว่า ให้กระทรวงมีองค์กรหลักที่ เป็นนิติบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด และมาตรา 34 ได้ ระบุหน้าที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) การพัฒนาคุณภาพศึกษาที่สำคัญ ก็คือ การ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษา เนื่องจากเป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและ ปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ทันต่อสภาพ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการ เรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกัน คุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษา และการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ตลอดทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำ และทักษะการนำไปสู่การ สร้างนวัตกรรม กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญ ต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญอย่าง หนึ่งในการนิเทศการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน ภายในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานในขอบเขตที่ตนเองรับผิดชอบประสบผลสำเร็จเป็นไปตามมาตรฐานและ สอดคล้องกับระเบียบวิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว้ การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นยุทธวิธีที่ผู้เกี่ยวข้องควรหา แนวทางดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การนิเทศภายในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับ มอบหมายในฐานะผู้นิเทศ ในการพัฒนาคุณภาพและเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในด้านการเรียนของผู้เรียน หากโรงเรียนมีระบบการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรนั้น จะส่งผลให้ คุณภาพของโรงเรียน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในโรงเรียน จากสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และรายงานผลการนิเทศของหน่วย

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน มีทั้งปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนิเทศ การนิเทศยังขาด ความต่อเนื่องและความเป็นเอกภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ผู้วิจัยพบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนที่ยังขาดการศึกษาศาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของผู้เรียน โดยเฉพาะขาดการวางแผนการนิเทศในแต่ละปีการศึกษา ทำให้ขาดการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงทำให้ผู้รับการนิเทศขาดการฝึกปฏิบัติ ขาดมุมมองในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งยังขาดการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศภายในจึงได้ศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีแนวทางและกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นระบบ ชัดเจน เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานครู สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีพหุแนวทาง

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 627 คน จากจำนวน 11 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 91.45 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดกระบวนการนิเทศภายในระดับโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งระบุกระบวนการนิเทศไว้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ 5) ด้านการประเมินผลและรายงานผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ดังนี้

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มีอันดับ 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนและวิธีการ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อใช้ตั้งข้อคำถาม และแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษาโดยสร้าง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1978, p. 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ไปจัดทำชุดแบบสอบถามฉบับจริง จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

7. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

8. สร้างแบบสัมภาษณ์ จากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นสัมภาษณ์ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนไปสัมภาษณ์จริง

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3 จำนวน 11 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 3

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน แบบสอบถามมีความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 214 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐานและทดสอบ สมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

ฉบับที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ฉบับที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์แปลผล ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1974, p. 87) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง การดำเนินงานการนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 วิเคราะห์การดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เป็นข้อมูลแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

n=214

การดำเนินงานการนิเทศภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา	4.37	0.58	มาก	4
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.57	0.48	มากที่สุด	3
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ	4.36	0.52	มาก	5
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน	4.58	0.47	มากที่สุด	2
5. ด้านการประเมินผลและรายงานผล	4.64	0.46	มากที่สุด	1
รวม	4.50	0.50	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$ S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน ($\bar{X} = 4.58$ S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ($\bar{X} = 4.36$ S.D. = 0.52)

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นตรงกัน 3 คน

ประเด็นสัมภาษณ์	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	สรุป
1. มีการแลกเปลี่ยนระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์หาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการพัฒนา	✓	✓	✓	3
2. มีการประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน	✓	✓	✓	3
3. มีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อและเครื่องมือ	✓	✓	✓	3
4. มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในการดำเนินการนิเทศภายใน	✓	✓	✓	3
5. มีการนำผลการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป	✓	✓	✓	3

จากตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกัน 3 คนเสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) แลกเปลี่ยนระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์หาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการพัฒนา 2) ประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน 3) เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อและเครื่องมือ 4) รับฟังความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในการดำเนินการนิเทศภายใน 5) นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการประเมินผลและรายงานผล รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกันทั้ง 3 ท่าน จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ 1) แลกเปลี่ยนระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์หาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการพัฒนา 2) ประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน 3) เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อและเครื่องมือ 4) รับฟังความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในการดำเนินการนิเทศภายใน 5) นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 คือ การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากในปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยให้มีแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศจัดทำคู่มือการนิเทศภายในแต่ละโรงเรียน คณะกรรมการนิเทศภายใน พร้อมทั้งมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างจริงจังทุกภาคเรียน และมีการมอบรางวัลสำหรับโรงเรียนที่มีนวัตกรรมดำเนินการนิเทศภายในที่เป็นเลิศ ดังนั้นจึงทำให้สถานศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการดำเนินการนิเทศภายใน และมีแนวทางดำเนินการที่ชัดเจนเป็นมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ส่งผลให้การดำเนินงาน

การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่สูงกว่าสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ รองลงมา คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ สอดคล้องกับ ศิริขวัญ โกญจันท์ (2564, น. 55) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ วางแผนและกำหนดทางเลือก ประเมินผลและรายงานผลปฏิบัติการนิเทศ และสอดคล้องกับน้ำอ้อย สุนทรพฤษ (2559, น. 89) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิผลของ โรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีพหุแนวทาง และพบว่าความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกัน ทั้ง 3 ท่าน จำนวน 5 ข้อ ดังนี้ 1) แลกเปลี่ยนระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์หาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการพัฒนา 2) ประชุมวางแผนการนิเทศเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน 3) เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการออกแบบสื่อและเครื่องมือ 4) รับฟังความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศในการดำเนินการนิเทศภายใน 5) นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป สอดคล้องกับ จุฬารักษ์ โคตรจักร์ (2562, น. 107) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 คือ 1) ควรมีการประชุมผู้บริหารและครูทุกคน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศของโรงเรียน และความต้องการจากเสียงของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยแต่งตั้งครูนิเทศและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน 2) แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถด้านการนิเทศและมีภาระงานไม่มาก และจัดการประชุมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ทุกคนทราบ และถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน 3) สร้างสื่อสำหรับการนิเทศที่หลากหลายและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ปฏิบัติงานให้ครบทุกขั้นตอน และใช้เทคนิคการจับคู่นิเทศ เพื่อให้ครูมีมุมมองที่หลากหลายและให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ 5) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา และสอดคล้องกับ สมจินตนา แสงทอง (2563, น.77) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญ โดยผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการส่งเสริมการนิเทศของครูในโรงเรียนวัดปรกเจริญมี 10 แนวทาง คือ 1) ทำความเข้าใจกับครูผู้รับการนิเทศ 2) รับฟังปัญหาของครูผู้สอน 3) ผู้นิเทศต้องทบทวนปัญหาของครูเพื่อการตอบสนองปัญหาได้อย่างถูกต้อง 4) ผู้นิเทศสนับสนุนข้อมูลครูผู้สอนและต้องเปิดโอกาสให้ครูนำเสนอข้อมูล 5) ผู้นิเทศนำปัญหาของครูมาปรับความเข้าใจเพื่อแก้ปัญหาที่ 6) ผู้นิเทศและครูผู้สอนสรุปปัญหาโดยแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะ 7) ข้อโต้แย้งระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรมีการชี้แจงและหาข้อสรุปที่เหมาะสม 8) ในการหาข้อตกลง ในการแก้ปัญหาผู้นิเทศอาจใช้วิธีการอภิปราย 9) ผู้นิเทศร่วมมือกันหาข้อสรุปให้ชัดเจน เพื่อกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ และ 10) ผู้นิเทศสรุปแนวทางและแผนปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน
2. ควรมีการส่งเสริมการผลิตสื่อและเทคโนโลยี เพื่อให้บุคลากรสามารถผลิตสื่อด้วยตนเอง
3. ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายใน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. ควรมีการศึกษารายการประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
3. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

รายการอ้างอิง

- จุฬารักษ์ โคตรจักร. (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริขวัญ โกญจันท์. (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สมจินตนา แสงทอง . (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการนิเทศการสอนที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนวัดปรก เจริญ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนงค์ จันทร์หอม. (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach, Lee J. (1978). **Essentials of psychological testing**. 4th ed. New York: Harper & Row Publishers.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607 – 610.